Duitse dagdromen over het keizerrijk

Guy Hoeks

Duitse dagdromen over het KEIZERRIJK

Hoe radicale burgers in het geweer komen tegen de Bondsrepubliek

2026 Prometheus Amsterdam

De uitgever heeft getracht alle rechthebbenden te achterhalen. Aan hen die desondanks menen aanspraak te kunnen maken op enig recht, wordt verzocht contact op te nemen met Uitgeverij Prometheus, Herengracht 48, 1015 BN Amsterdam.

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

© 2026 Guy Hoeks
Omslagontwerp Jan van Zomeren
Foto auteur Prometheus
Zetwerk ZetSpiegel, Leerdam
www.uitgeverijprometheus.nl
ISBN 978 90 446 6111 8

Inhoud

Proloog 7

1 De prins en de putsch 13
Dag X 13
Mediacircus 21
Ontvoerde kinderen 26

2 De onwelgevallige aristocraat 33
De Reussen en de Oranjes 33
Rothschild en revoluties 51
Kant op kantoor 58
Verbitterde oude man 66

3 Reichsbürger 79
Geen hopeloze romantici 79
De moord op een politieagent 94
De waarzegster 102

4 Bismarcks erfgenamen 113
De Reichsbürger-influencer 113
De ijzeren rijkskanselier 126
De hoofdconservator van het Duitse Rijk 132

5 Koninkrijk Duitsland **142**
Sekteleider 142
Op audiëntie bij de koning 146
De koning is dood, leve de koning 158

6 Complottheorieën **165**
Het Wilde Westen 165
De bakermat van de Reichsbürger-beweging 176
Neurenberg 2.0 190

7 Vijanden van de republiek **201**
Burgerarresten en milities 201
De Sheriff en het moordcomplot 213
Wonderland 220
Het Duizendjarige Rijk 231

8 De erfgenaam van het Huis Reuss **239**
Piramidekracht 239
De rattenvanger van Hamelen 248
Echte democraten 252

Epiloog **260**
Woord van dank **266**
Noten **267**
Stambomen **278**
Persoonsnamenregister **283**

Proloog

Al bijna tien maanden zit ik vuistdiep in diverse groepschats op Telegram. Als ik een dagdeel niet kijk, is de berichtendienst ontaard in een digitale koortsdroom. In de verschillende kanalen wordt er doorlopend gewaarschuwd voor de zoveelste catastrofe. Het komt vaak op één ding neer: het einde der tijden voor het Germaanse volk. 'De volgende PLANdemie kan ogenblikkelijk op ons los worden gelaten,' steekt ene Sascha van wal. De onbekende Duitser, die tussen de regels door gniffelt, raadt zijn volgers aan niet bang te zijn, 'stand te houden' en 'authentiek' te blijven. 'Wat ze jullie ook vertellen, pas op. Geloof niet alles wat in de media staat, zoek het zelf uit.' De traditionele media maken volgens Sascha deel uit van een duivels complot waarin corrupte politici en pedofielen elkaar de hand boven het hoofd houden. Hij waarschuwt voor nieuwe vaccins. 'Je hebt uit de coronatijd geleerd dat je je niet gek moet laten maken.' Het hantavirus is op dat moment een paar dagen oud. Twee Nederlanders zijn overleden en op Telegram gaat het helemaal los. 'Criminele' volksvertegenwoordigers maken zich schuldig aan 'hoogverraad', maar wie eigen onderzoek doet, komt uit bij de 'zionisten'. De helderziende Sascha spreekt van een verbond van de Joodse bankiersfamilie Rothschild en het nomadenvolk de Chazaren, dat zich tot het jodendom heeft bekeerd. Zij zijn uit op een 'nieuwe

wereldregering' om de mensheid te onderdrukken. Hij predikt waakzaamheid. 'Blijf in het midden. Let op een gezonde voeding. Als het in Duitsland verkeerd gaat, moeten we andere maatregelen nemen om ons te beschermen.' Als voorbode voor het naderende onheil voorspelt Sascha een insectenplaag. 'Blijf op je hoede. […] De duisterheid laat zijn gezicht zien.' De spraakmemo is doorgespeeld door Ingo Decker. Deze vijftiger is niet alleen een veroordeelde Holocaustontkenner en een complotdenker, maar naar verluidt ook een extreemrechtse *Reichsbürger*. Decker wordt gerekend tot de soevereine beweging in Duitsland die ijvert voor een renaissance van het Duitse keizerrijk (1871-1918). Hij ontstak fakkels bij een standbeeld van de eerste rijkskanselier Otto von Bismarck en zwaaide met keizerlijke vlaggen op demonstraties. Het gaat bij Reichsbürger allang niet meer alleen om hopeloze romantici, esoterici die vrede prediken of teleurgestelde burgers. Steeds vaker vormen ze een serieuze bedreiging voor de Duitse democratie en rechtsstaat, zo waarschuwen de Duitse inlichtingen- en veiligheidsdiensten op federaal en regionaal niveau.

Volgens Decker is Sascha 'een spiritueel wijs man' met 'altijd de juiste voorspellingen'. Ik hoor het hem al zeggen met wijd opengesperde ogen. We hebben elkaar maanden geleden ontmoet en sindsdien begeef ik me in zijn matrix: een simulatie op het echte leven, waarin alles is omgedraaid. Het is een giftige cocktail van misinformatie, AI-video's en sciencefictionboeken. Decker laat zich niet in één zin vatten, maar als ik hem zou moeten omschrijven in zijn eigen woorden: een vrijheidsstrijder. Hij neemt het op tegen een kwaadaardige elite, die door 'de Joden' wordt aangestuurd. Daarbij staat hij uiteraard aan de 'goede' kant.

Antisemitische complottheorieën: in de vijf jaar dat ik in Duitsland als correspondent werk, heb ik het vaker aan de oppervlakte zien komen. 'Word je betaald door de zionisten?' vroeg

een vredesactivist op LinkedIn. De vrouw reageerde woedend op een onwelgevallig artikel dat ik had geschreven over Joodse Duitsers die zich na 7 oktober 2023 onveilig voelen. Onder neonazi's en rechts-extremisten in Duitsland zijn antisemitische samenzweringstheorieën nooit verdwenen. Vanuit het Midden-Oosten zouden de 'zionisten' de sluizen openzetten om Europa te 'islamiseren' en 'om te volken'. Steeds meer Duitsers, maar ook Nederlanders, geloven in deze extreemrechtse complottheorie die regelrecht uit een Franse roman lijkt te komen. Volksvertegenwoordigers van Alternative für Deutschland (AfD) wakkeren de angsten eerder aan dan ze te ontkrachten. In Nederland vertolkt Forum voor Democratie eenzelfde rol. Sociale media bieden hun de ruimte om het gif in de samenleving te spuiten.

AfD voert de peilingen aan in Duitsland. Dit najaar kan ze een absolute meerderheid verkrijgen in de deelstaten Saksen-Anhalt en Mecklenburg-Voor-Pommeren. En zelfs in het van oudsher linkse bolwerk Berlijn is AfD virtueel de derde partij. Er gaat geen maand voorbij of er zijn nieuwe arrestaties of incidenten met Reichsbürger. Als het om deze Duitse soevereinen gaat, is AfD nooit ver weg: laat deze burgers maar dagdromen over het keizerrijk. Dat zou immers onder de vrijheid van meningsuiting vallen. Dat klopt ten dele. Want wat als er een hoge golf van geweld op komst is?

Terwijl de bibliotheken in Duitsland uitpuilen met wetenschappelijke studies over rechts-extremisme, is er relatief weinig onderzoek gedaan naar het fenomeen de Reichsbürger. Gemakshalve wordt deze soevereine beweging geschaard onder (extreem-)rechts, maar dat is ze in veel gevallen niet. Misschien vormen de Reichsbürger of *Selbstverwalter*, de Duitse autonomen, wel meer een afspiegeling van de maatschappij dan men denkt. Net als in Nederland is het beangstigend dat hoogopgeleide personen tijdens de coronacrisis verstrikt zijn geraakt in de

wildste complottheorieën en als gevolg daarvan als toetsenbordridders radicaliseren. Artsen, architecten, politieagenten en rechters: allen blijken ze ontvankelijk voor waanbeelden, die sommigen zelfs aanzetten tot het kopen van wapens en het verwezenlijken van geweldsfantasieën.

Heinrich Reuss de Dertiende is de hoofdverdachte in een van de grootste en meest omvangrijke terrorismeprocessen uit de Duitse geschiedenis. Hij wordt verdacht de spil te zijn in een complot om de bondsregering ten val te brengen, een schaduwkabinet te installeren en de democratie af te schaffen. Het zijn zware verdenkingen. Maar volgens de Duitse aanklager streefden Reuss en de andere verdachten naar een terugkeer van het Duitse keizerrijk. Dat moest zich desnoods met ongepolijst geweld voltrekken, door een ouderwetse putsch, uitgevoerd door ex-Bundeswehrsoldaten met verdwenen wapens die ineens weer opduiken. De afgelopen negen maanden heb ik geprobeerd in de huid van Reuss te kruipen. Ik heb gesproken met familieleden, bekenden en andere mensen in zijn omgeving. Daarnaast ben ik naar de plekken gereisd die voor de Duitse aristocraat van betekenis zijn: een eeuwenoud familiejachtslot in Thüringen, het kantoor en appartement in Frankfurt am Main waar hij werd gearresteerd en het territorium van het oude vorstendom in Gera, waarvan Reuss vaak beweerde de 'erfprins' te zijn en daarmee het hoofd van menig Reichsbürger op hol liet slaan.

Niet alleen raakte Reuss, een slimme en veelzijdige ondernemer, verbitterd door een jarenlange rechtsstrijd om restitutie van het voormalige familiebezit in het oosten van Duitsland. De Duitse aristocraat blijkt ook moeite te hebben met het feit dat hij een doodnormale burger van de Bondsrepubliek Duitsland is. Het liefst leek hij te willen tijdreizen naar het oude Duitse keizerrijk, waarin zijn rechten als *Prinz* nog zouden gelden. De ondraaglijke pijn van de ondergang van het Huis Reuss is versterkt

door de verbroken relatie met het Huis Oranje-Nassau. Daarop ga ik in dit boek uitgebreid in.

Reuss is niet de enige die de leegte voelt van het burgerlijke bestaan, ook tienduizenden landgenoten verlangen terug naar de tijd dat Duitsland een monarchie was. Sterker nog, ze zijn ervan overtuigd dat het Duitse keizerrijk nooit ten onder is gegaan. Zij hebben een steenpuist in de Duitse grondwet ontdekt en daar blijven ze aan krabben – tot het pus er een keer uit komt. Het is *gefundenes Fressen* voor de Reichsbürger, maar ze slagen er soms wonderwel in de mythe te verwezenlijken. In Nederland zijn de rollen juist omgedraaid: daar willen soevereinen af van de monarchie en terug naar de republiek. Er zijn veel overeenkomsten met de Reichsbürger, zoals ik in dit boek probeer bloot te leggen. De meermaals ontkrachte complottheorie over groot satanisch kindermisbruik door een onzichtbare elite werd zelfs opgepikt door de groep-Reuss.

Het heeft geleid tot een journalistieke zoektocht, waarin nieuwsgierigheid naar de ander vooropstaat. Wie is deze Heinrich Reuss de Dertiende? Waarom is hij van het padje geraakt? En hoe groot was zijn invloed op de Reichsbürger-beweging? Ik sprak soevereinen op demonstraties, zat ademloos te luisteren naar pleidooien in rechtszaken, stond gespannen voor huisdeuren, vloog als een gek door steden op de elektrische step en verbleef urenlang in (vertraagde) treinen. Diverse experts hebben me uitgebreid te woord gestaan. Daaronder waren gesprekken met rechters, inlichtingenofficieren en politici die *Unter drei* plaatsvonden, ofwel niet voor publicatie. Verder heb ik (historische) boeken verslonden en wetenschappelijke bronnen en nieuwsartikelen geraadpleegd. Het grote geluk is dat ik sinds de arrestatie van Heinrich Reuss de Dertiende op 7 december 2022 over Reichsbürger kon blijven schrijven. Daardoor heb ik de belangrijkste rechtszaak in Frankfurt vanaf het begin gevolgd. De vragen die me het meest

bezighielden waren: waar komen soevereine ideeën vandaan? Hoe kunnen ook slimme mensen in een complotfuik zwemmen? En komen ze er ook weer uit, voordat het te laat is? Zowel het onderwerp Reichsbürger als dat van Nederlandse soevereinen is even ongrijpbaar als verontrustend en spannend. Hopelijk komt dat tot uiting in dit boek.

Juli 2026

1 De prins en de putsch

Dag X

Bestorming van de Rijksdag

'Is het allemaal slechts reactionaire
fantasie? Of terrorisme?'

'Onderaan bij het *U-Bahnhofstation*, daar vind je me,' klinkt het aan de andere kant van de lijn. Vliegensvlug schieten mijn ogen in rechte lijnen van de ene groene letter S naar de andere letters van *Straßenbahn*. Het zijn handige herkenningspunten, als schaakstukken op een bord, in het stadslandschap van het bijna achthonderd jaar oude Berlijn. Maar de blauwe letter U van *Untergrundbahn*, de metro, ontgaat mij volledig. Of… 'Verkeerde Bahnhof, het is vijftien minuten met de bus als u zich haast.' Ik vloek in mezelf. Hoe kan dit wéér faliekant misgaan? Steevast haal ik de twee *Bahnhöfe* in Berlijn door elkaar, en laat ik nu net bij dat andere Bahnhof staan, waarvan alleen nog een ruïne overeind staat. Anhalter Bahnhof behoorde tijdens de tweede helft van de negentiende eeuw, de bloeiperiode van het Duitse keizerrijk, tot Europa's grootste en mooiste treinstations. Van het pronkstuk staat sinds de Tweede Wereldoorlog alleen nog de portaal-

gevel overeind. Zo'n honderdvijftig jaar geleden onthaalde keizer Wilhelm de Tweede hier, in het bruisende hart van de Duitse hoofdstad, zijn buitenlandse gasten met alle egards. Deze hoogwaardigheidsbeklederS, variërend van de Russische tsaar tot de koning van Italië, sliepen in het tegenovergelegen luxehotel Excelsior aan de Königgrätzer Straße, tegenwoordig de Stresemannstraße.[1] Op de plek van het hotel is eind jaren zestig een kolossaal, grauw appartementencomplex verrezen, naar New Yorks voorbeeld. Zelf reisde Wilhelm de Tweede veelvuldig met de trein, in de gepantserde *Hofzug* bestaande uit blauwe en vanillekleurige rijtuigen met hofhouding aan boord. Zijn laatste treinreis eindigde in Nederland, waar de Duitse keizer na de Eerste Wereldoorlog de rest van zijn leven in ballingschap zou slijten.

Verdwalen, wegdromen en wakker schrikken. Openluchtmuseum Berlijn is een mentaal doolhof – langs de littekens tussen oost en west in de vorm van kasseien, voorbij de goudkleurige struikelstenen opdat de gedeporteerde Joden, Sinti en Roma en politieke tegenstanders van het naziregime niet worden vergeten. Al doortrappend op mijn Gazelle maak ik snelheid in de Europese metropool vol kraters en open wonden. Politicoloog Jan Rathje van midden veertig kan er gelukkig om lachen. Hij staat buiten op me te wachten. 'Vermeld *bitte* niet waar we zijn,' zegt de Duitser met enige ernst in zijn stem, terwijl hij voorgaat in een Berlijnse *Altbauwohnung* met afgebladderde muren. 'De geweldsdreiging en intimidaties tegen maatschappelijke organisaties die in Duitsland opkomen voor mensenrechten, zijn de laatste jaren helaas gegroeid.' Ook uit soevereine hoek. Zo stond er een opdringerige Reichsbürger vermomd als nieuwsgierige bezoeker voor de deur van de vorige werkgever van Rathje. De onbekende man vroeg of hij het pand vanbinnen mocht bekijken. Weliswaar zonder pistool, maar wel gewapend met een camera om de organisatie te doxen. Rathje werkt nu voor CeMAS, een

non-profitorganisatie die complottheorieën, desinformatie, antisemitisme en rechts-extremisme monitort. Hoezeer het ook in de Duitse samenleving borrelt, op het smetteloze kantoor van CeMAS heerst rust. 'De extremistische elementen die wij bij soevereinen onderzoeken komen in feite allemaal samen in de Reichsbürger-beweging,' vertelt de Duitse politicoloog in een vergaderruimte. De ideeën van Reichsbürger, dat de Bondsrepubliek geen legitieme staat, maar een bedrijf is of dat het Duitse keizerrijk nog steeds bestaat, resoneren voor ongeveer 5 procent van de Duitse samenleving.[2] Toch is hij voorzichtig met ruwe schattingen van het aantal Reichsbürger dat in het Duitstalige gebied, zijnde Duitsland, Oostenrijk én Zwitserland, leeft. 'Veel mensen met soevereine denkbeelden houden die voor zich, uit vrees om in de maatschappij buiten de boot te vallen.'

Dat het niet alleen bij dagdromen over het Duitse keizerrijk blijft, blijkt tijdens een coronademonstratie op 29 augustus 2020 in Berlijn. Ongeveer vierhonderd Reichsbürger, rechts-extremisten, natuurgenezers en andere oproerkraaiers, zwaaiend met de zwart-wit-rode keizervlaggen en Rijksadelaar aangevuld met QAnon-symbolen, dreigen op die dag de Bondsdag binnen te vallen. Natuurgenezer en Reichsbürger Tamara Kirschbaum roept op tot de bezetting van de trappen van het Rijksdaggebouw.[3] Hoewel de barricades niet onmiddellijk worden doorbroken, lukt het een oprukkende meute uiteindelijk wel om eroverheen te klimmen. Ze kan uiteindelijk een halt worden toegeroepen door drie politieagenten bij de ingang van het Duitse parlement. Videobloggers doen live verslag van de poging om de Bondsdag te bestormen. 'Niet slaan hier, geen geweld,' schreeuwt een van de belagers tegen een rood aangelopen agent.[4] Het zorgt voor een grimmige sfeer voor de poorten van de Duitse democratie. Volgens Willem Engel, de voorman van actiegroep Virus Waanzin, die op deze dag naar Berlijn is afgereisd, heeft extreemrechts zich

in Duitsland ten positieve veranderd. 'Vroeger stond extreemrechts nog voor kale koppen en rellen,' deelt hij op Facebook. Nu wordt er volgens hem vooral liefde gepredikt, door welbespraakte sprekers die moeiteloos wisselen tussen meerdere talen.[5]

Een paar relschoppers tijgen naar Unter den Linden, waar ze voor de Amerikaanse en de Russische ambassade eisen dat de geallieerden een vredesverdrag van 1945 ondertekenen. In hun beleving kan er alleen zo een einde komen aan de zogenaamde Amerikaanse bezetting van Duitsland. Rathje: 'Om het Duitse Rijk te herstellen, in de gedachtegang van Reichsbürger, moet de Bondsrepubliek Duitsland in principe worden opgeheven.' De veronderstelde bestorming van de Bondsdag roept bij hem herinneringen op aan de gewapende aanval op het Capitool in Washington, alsook de mislukte staatsgreep in Brazilië, waarvoor ex-president Jair Bolsonaro een celstraf van zevenentwintig jaar uitzit. Sinds de pandemie van 2020 hebben complottheorieën van QAnon in Duitsland, net als in de Verenigde Staten en Brazilië, stevig voet aan de grond gekregen, zo constateert Rathje. Opvallend genoeg vond de bestorming van het Capitool pas een halfjaar later plaats. Maar op dat moment hadden geradicaliseerde Reichsbürger de QAnon-narratieven uit de vs volgens Rathje al 'gekneed tot hun eigen vertelling', waarmee ze hoopten een breder publiek aan te spreken.

Leidend figuur

Politicoloog Rathje en zijn collega's bij CeMAS hebben de Reichsbürger-beweging in het Duitstalige gebied goed in kaart gebracht. Op een laptop vertoont hij een netwerkdiagram met radars rondom de hoofdpersonen van de soevereine stroming: rechtsextremisten, esoterici en complotdenkers. Een adellijke naam die prominent voorkomt: Heinrich Prinz Reuss de Dertiende, een

vastgoedondernemer afkomstig uit een roemrucht vorstenhuis in deelstaat Thüringen. 'Reuss groeide binnen deze kringen in één klap uit tot een leidend figuur binnen de beweging na een viraal gegane video van een toespraak in Zürich,' vertelt Rathje. Deze conclusie trekt hij op basis van data en analyses van chatberichten die hij verzamelde op berichtendienst Telegram en sociale media. 'Veel Reichsbürger beschouwden Reuss plotseling als een legitieme troonpretendent van een toekomstig Duits Rijk.' Zijn adellijke afkomst bleek een betoverende werking te hebben op aanhangers. 'Reuss kreeg iets toegeschreven dankzij zijn achtergrond.'

Heinrich Reuss de Dertiende wordt beschouwd als een spilfiguur binnen de Patriottische Unie. Het is een terroristische organisatie van Reichsbürger die geweld niet schuwt, aldus de openbaar aanklager uit Karlsruhe. Binnen deze organisatie diende de Raad, voorgezeten door het beoogde staatshoofd Reuss, als het centrale orgaan. Leden van de Patriottische Unie namen plaats in een overgangsregering en kregen naar verluidt ministersposten voorgehouden. De tweede pijler is de militaire tak, die de overgangsregering in stelling had moeten brengen. Het was alleen nog wachten op die ene Dag X: de 24 uur waarin het signaal zou komen dat Duitsland zich kon bevrijden van de politieke gevangenschap en kon overstappen op een nieuw politiek stelsel. Maar wanneer Dag X zou aanbreken, wist niemand. 'We gaan ze nu uitroeien. Het is gedaan met de pret,' hoorden inlichtingenofficiers Reuss verkondigen tijdens een afgeluisterd telefoongesprek, een halfjaar voor zijn arrestatie, in juni 2022.[6] Het geduld van Reuss werd op de proef gesteld, het zicht op een vlot militair ingrijpen raakte met de minuut verder vertroebeld. Maar toen Queen Elizabeth begin september dat jaar overleed, verkeerde de Patriottische Unie in opperste staat van paraatheid. Vol goede hoop schreven de verdachten in de Telegram-groep: is dit dan het moment voor de gewelddadige machtsovername